

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ ΜΑΣ

Ο ΣΟΥΡΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΓΙΟΙ

Μιά άδελφική ποίηση. Ο Γεώργιος Σουρής. Μερικά ανέκδοτα του Σουρή. Έμμετροι χαρακτηρισμοί του για τους γνωστούς Έλληνες λογίους. Ο Σουρής... έμπορεύπαλληλος! Ο έρωσ του με την κυρία Μαρή! Τα έγκαινα του Σουρικού Μεγάρου. Η περιφημη προσφώνηση του κ. Μπάμπη Άννινου. Ο Σουρής και οι καλόγηροι του Άγιου Όρους. Γραμματική σέ... στίχους κ.τ.λ. κ.τ.λ.

"Αν και πέρασαν χρόνια από το θάνατό του, ο Σουρής εξακολουθεί έν τούτοις να είναι ο αγαπητός ποιητής του Έλληνικού λαού. Τα βιβλία του κ' οι τόμοι του «Ρωμής» διαβάζονται απλήστως. Και οι παλαιότεροι λογίοι, σεντί ιδιαίτερες φιλικές συγκεντρώσεις τους, συχνά κωμειντιάζουν για τόν αληθινότο συνάδελφό τους και διηγούνται διάφορα ανέκδοτά του. Ίδωθ μερικά, άγνωστα στο μεγάλο δημόσιο :

Μιά βραδιά ο Σουρής έβριχε από το άθροιστο ή ένα φίλο του και άρχισαν ν' ανεβαιίνουν προς τη Νάσοια, όπου κατοικούσε. Ή νύχτα ήταν σκοτεινή, οι δρόμοι έρημοι και σέ μια στιγμή οι δύο φίλοι έφτασαν σέ μια διασταύρωση. Έκει κατοικούσε ο φίλος του Σουρή, ο όποιος θέλησε νά κληρωχιστή τον ποιητή. Μά ο Σουρής τού είπε :

— Σέ παρακαλώ, συνδέσου με ως τό σπίτι μου, γιατί κρατώ παράδες μαζί μου... Σέρεις τί λοιοδιωτικό βίσκεται τώρα στην Άθήνα!...

Ο φίλος του τόν συνδέωσε πράγματι ως την πόρτα του κ' έκει τού έλε :

— Τόν έβριζε, βλέπω, τόν... κά στίχ η... "Ως πόσα κρατείς επάνο σου ;

Και ο Σουρής απάντησε άφελέστατα :

— Είκοσιπέντε δραχμές!...

Μιά χρονιά, πού ο ποιητής είχε μετακομίσει σέ άλλο σπίτι, τό ίδιο βράδι της μετακομίσεως ήταν τόσο αληθινόμο, ώστε, αντί νά πάη στο νέο τόν σπίτι, ανέβηκε τή σκάλα τού... πρώτου τόν σπιτιού!...

Όμοίεσ άνησινάδες έκανε ο Σουρής όταν ήταν... έρωτευμένος. Έρωτευμένος με την κατόπιν κυρία Σουρή, γιατί άλλη γυναίκα δέν αγάπησε ο ποιητής. Ο Σουρής ήταν τότε φοιτητής της Φιλολογίας, στωχός, και αναγκάζοτανε νά δίνει μαθήματα γιά νά ζή. Έπρωχινάσε λοιπόν και την κυρία Σουρή, μαθήτριά του τότε, αγάπηθησαν, ο έρωσ τής εκράτησε εκτά χρόνια και στο τέλος παντρεύτηκαν.

Έπί του Γαλλογερμανικού Πολέμου, στά 1870, ο Γεώργιος Σουρής έχρημάτισε νά κλείσουν κάρω, στη Ρωσία, επάλλινους έμπούοι δημοκρατικών καρτών. Τότε τού ήθελε ή ιδέα νά συγροήσει δίτομο μυθιστόρημα με τόν τίτλο «Τά άποκόμια τών Άθηνών». Μιά μέρα όμως ο προϊστάμενος τόν ανέλαβε στο γραφείο επ' αιώτοφωσ νά συγροήσει, ο Σουρής απελύθη της έπισησίας και αναγκάστηκε νά έπιστρέψη στην Ελλάδα. Έγινεσ μάλιστα έξουοκωφωτος, γιατί στο ταξίδι ο άνεμος τού πήρε τό καπέλο και τό έξοιζε στη θάλασσα. Έγραφε λοιπόν ο ποιητής κατόπιν :

Στην τόσην ευτυχία μου μ' έδάρουν κ' έκείνο και τό παρσών έδαφος έξουοκωφωτος φιλοδσα. "Αν ήλλα Πτωχοπρόδρομος και τίτοις άποεινιο, ής όνεται ο κύριος Απόλλων και ή Μούσα!

"Αμα έγκρατεστάθη όριστιώς στην Ελλάδα, απεφάσισε νά δώσει έξετάσεις στο Πανεπιστήμιο, έντυχός όμως ή τή σατυρική μας ποίηση, ο Γ. Σουρής απερωθή μετá πολλών ενώντων από τους καθηγητές της Φιλοσοφικής Σχολής Σεμτιέλο και Φιντιζή. Ο Σουρής έπανέλαβε τότε την έκδοσι του «Ρωμής», με τόν περίφημο έκείνο στίχο τού :

Πάλε «Ρωμής» κ' ξάπλωμα, πάλε ζωή και κάρτα!...

Στά 1893 τό «Άστν» έζηησε τή γνώμη του Σουρή για τους λογίους της εποχής. Ο ποιητής απάντησε με διάτμα. Μεταφράσαμε μερικους από τους έξουοκωφους αυτούς χαρακτηρισμούς :

— Δροσίνης γλαφυρότατος, με πνεύμα δροσερό, αλλά προσφέρει κάποτε πολύ ψενδά τό ρό.

— Πολέμης, λιγυρότατος και πολυκαϊδεμένος, αλλά πούν πιράζεται για κρίσεις ο καύμινοσ.

— Ο Παλαός βαρβότατος με ποιήν Φωσφώδη, αλλά φρενιάζει σάν τού πής κακό για τή δημώδη.

— Αν ρωτάς και για τό Μάνο, ρώτησε τόν Κυκλαμάνο.

— Ο Προβιλέγγιος, λαμπρός στα δράματα και (σ' όλα, με δύο γλώσσες παίζουσε στο νού του καρμπολά.

— Παράσχος, μέγας ποιητής, συνάδελφος έν Μούση, πού τό μαλλιά του έκουρε, άλλ' όχι και τό μοσάι.

— Δασκαράτος γέρο γάτος.

— Σέ δάφνης κ' ο Σουνοδίνος τεκνώνει τις άριδες του, άλλ' όποφέρει κάποτε με τις άμοροσδες του.

— Σενόσουλός, πού κομψός, μά χωρατά δέν γίνεται, εις δέ τό μούσος πάντοτε απ' έλους κατατρέχεται.

— Ο Πολυλάς σωστός μυελός.

— Ο Μαρκούσ Γεράμιος κ' έπίσημος και όσημος.

Είπε γνωστόν ότι ο Σουρής δέν έχόνεσε τόν Έμμανουήλ Ροΐδη, γιατί τού είχε γράψει δυομηνί κριτική. Είρησε λοιπόν ενκαρία νά τόν εκδικηθή. Και τού έγραφε :

— Ο Ροΐδης ή Τσουριδής, φιλολόγος ξεβαμίνος άγγελος κατά Κόντον και πού γ γ γ α ν ω μ έ ν ο σ .

Γιά τόν κ. Παγανέλη, τόν Ι. Καμπούρογλου και τόν Λαμβέγγη έγραφε τά έξης :

— Ο Παγανέλης, λείφανον της σμίλης τού Φεδιού, εύρίσκεισ στα σύννεφα και στην όδόν Σταδίου.

— Όποιος χαζέ τόν κάνει τόν Καμπούρογλου τό Γιάννη, τ' άντερά του στο τηράν, νά τά τρώθ οι Άτσιγγάλοι.

— Λαμβέγγης, φίλος συγγραφέυς, κ' αυτός γιμάτος (φάτα

και Κρητικός τρικοΐδερτος, με ήτα και με γιώτα.

Ο συγγραφέυς της «Θλίψεως τού Μαριμόνο Μ. Μητσάκης ήταν πούλ μύσοφ. Κι' ο Σουρής τού έγραφε :

— Μητσάκης, λογογράφος και συγγραφέυς κλεινός, άλλα Άνγκεύς πρό πάντων και σκουπετής δεινός.

Είπε γνωστή τέλος, ή φτώχεια τού αληθινόητον συγγραφέυς της «Φώνισας» Άλ. Παπαδιαμάντη, ο όποιός ήταν πάντοτε κωκοτημένος. Κι' ο Σουρής τόν εκσάτηζε ως έξης :

— Πολύ τιμάται παρ' έμού και ο Παπαδιαμάντης, πού είνε πάντα ο κάρη-έπύλω και φαίνεται γαλάντης.

Γιά τόν κ. Στέφ. Στεφάνου, εισηγητή τότε της Γαλλικής τεχνωτοπίας στην ποίησι μας, ο Σουρής έγραφε :

— Κι' ο Στεφανάκος, ποιητής με οιστρο και μεράνι, άλλα τού κάμπουσε νά βγή τού Μωρεάς τσιρικά.

Και ή αύτρωσ συνεχίζεται :

— Γαβρηλίδης ο πούλς με κύρος κ' αθεντιάν πού ποτε βγάσει Χ α λ ι μ α ν και ποτε Δ α ν ρ ε ν τ ι α ν .

— Εγώ μεγάλος έκτιμώ κ' αυτόν τόν Καρναβίτα πούνα γιατρός σ' άτυμπλοια με λιάρα και με γκλιτσα.

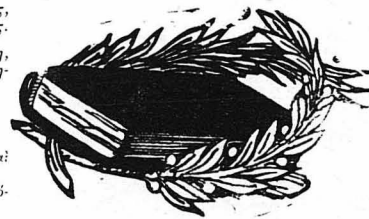
— Ο Βελλαντίνης, συγγραφέυς με χάριν και με όρθων τού Τσάρου δ' ένουοκωμεινός ως γνώστης και τών Ρώσων.

Γιά τόν Ψυχάρη έγραφε τού άκόλουθο διάτμο, πού έγινε ατία νά θυμώσει πούλ ο συγγραφέυς τού «Ταξειδίου» και νά κηρώξη άγριο πόλεμο εναντίον τού :

— Τί σου λέει κ' ο Ψυχάρης; Κάβο δέν μουρείς νά πάσης.

— Ο Άννινός, θαμνός, με καλαμπούμα πρώτης, ώσάν και μένα πούσιος, μά τού Στανουό ήπύτης.

Τό όνειρο τού Σουρή ήταν ν' αποκτήση ένα σπίτι, για νά γλυτώση από τά νύχτα τόν ιδιοκτητών. Λοιπόν, μερικά από τους βαθυπλούτους θαμιαστάς του — Συγγρός, Χορέμης, Σκουλούδης, Σαυιλίτσος και άλλοι — συνεισέφεραν κ' έτσι ο ποιητής απέκτησε τό γνωστόν από Νέο Φάληρο... Τά έγκαινα τού σπιτιού έφταναν πανηγυριώδης. Στην ενόχωση όλα ήταν συγκεντρωμένοι οι γνωστότεροι της εποχής λογίοι, δημοσιογράφοι, καλλιτέμη κλπ. Πρώτος ο Σουρής άπήγγελε ποίημα σχετικό με τό εντυχιωμένο γεγονός, κ' έπειτα τόν έμυήθησαν πολλοί ά-

ΑΠΟΚΡΗΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η... ΚΥΡΙΑ ΑΡΚΟΥΔΑ!...

Ένας χορός στην Όπερα τών Παρισίων. Ο μαρκήσιος ντέ Λαρμπάλ και η ντόμα του. Μιά πολύ καθώς πρέπει αρκούδα. Στο θεωρείο. Όταν εξημέρωσε. Η κ. Αρκούδα κάνει νάξια! Η επέρμεκσις της κοτυνορίας. Στο τμήμα. Ένα φουερό και τρομερό χαστούκι. Στα έπλα!... Η άφριξις του κ. Λαρμπάλ. Εξηγήσεις και φιλοδορηματά κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΙΣ έναν από τούς μεγάλους χορούς μετεφιεμένον, πού δόθηκαν στην Όπερα τών Παρισίων κατά τό 1862., παρουσιάστριε ένα βράδιν ζ' ένας μασκαρεμένος σέ λαϊκό τύπο άρκουδιάρη, μαζί με τό ντόμι του και τήν άρκουδα του, πού τήν τραβούσε από μιά λίσσίδα. Η άρκουδα φαινόταν σαν άληθινή, έχούσε με χάρι πατώντας στα πίσω πόδια της, ήταν ευγενικά με τίς κινήσις, έμοιούγγιζε ελαφρά-ελαφρά και γενικά είχε προκαλέσει τόν ένθουσιασμό όλων γιά τήν τόσο επιτυχημένη μεταμφίσις της.

Ο άρκουδιάρης, ένας μαρκήσιος όνόματι ντέ Λαρμπάλ, γήρισε με τήν άρκουδα τόν όλη τήν άθωσια του χορού και στο τέλος έλαβε μέρος σέ μιά παντομίμα μαζί με τόν μαλλιαρό τόν σύντροφο, Άρζούδα και άρκουδιάρης χόρεψαν λαμπρά. Κατά τίς τρεις τό πρωί, μιά κυρία μπήκε στο θεωρείο του Λαρμπάλ και τόν προσκάλεσε νά συνάηρη μαζί της.

— Πολύ εγχαρίστως, τίς είπε ό Λαρμπάλ, αλλά έξω μαζί μου είναι σύντροφο, τό όποιον δέν μπορώ νά εγχαλιάρω.

— Έλάτε τώρα, έπέμεινε η κυρία. Ο... σύντροφός σας θα έξη τήν καλοσύνη ή μιάς περιμένη όποια νά γυρίσωμε πίσω.

Ο Λαρμπάλ έδίστασε γιά μιά στιγμή, ύστερα όμως χύτησε φίλικά τήν άρκουδα του στη γήνη και τίς είπε :

— Θά μιάς περιμένης λοιπόν έδω όσποιν νά ξαναγυρίσωμε, ξ' ;

Η άρκουδα κούνησε πάνω-κάτω τό κεφάλι της.

Ο Λαρμπάλ και η κυρία βγήκαν από τό θεωρείο και πέρασαν στο έστιατοριο.

Η άρκουδα, μόλις έμεινε μόνη της, άκούησε τά πόδια της στην γήνη του θεωρείου :

— Ώραία τήν άρκουδα σου! Αλλά έξουδι ή προσφώνησης τού ζ. Μπαμπή Άντιον, από τήν όποιαν μεταμφίσις τού άκόλοθο τετραόστιχου :

Κυρά Μαρι, κυρά Σουρή, κυρά καμαροφρούδα, σ' αυτό τό σπίτι πούχτισε αλώγιες και πίδα! Έχεις και γυιά στα γραμματά και γυιά στο... (Ροβινώνα, νά κίμη ό Θεός κ' ή Παναγιά νά βάλη και κορωνα!

Τό σπίτι αυτό, όπως και τό άλλο στην όδόν Πρωαστίων (όπου ή οικογένεια κατοικούσε με νύα), ήταν πάντοτε άνοητό, πάντα φιλόσοφο, κίττρο άδελφικόν συγγεντρόφωον γιά τούς λογίους τίς περασμένης τριακοσαιοετίας, πού ήταν περισσότερο άγαπημένοι και δέν άλληλοτρόφωονταν σαν τά σκυλιά, όπως σημερα.

Ο «Ροιζός» ένωκλοφορούσε όμι μόνο στην Ελλάδα, αλλά παντού, σέ όλη τήν έφρηλο, όπου έβηχαν Έλληνας ή Έλληνομαθής, πάσης τάξεως. Άξια και στο Άγιον Όρος ένωκλοφορούσε τό μοναχικό αυτό σατυρικό φύλλο. Οι κάλόγηροι ήταν από τούς θεμωτέρους θαυμαστός της Μουσας του Σουρή. Γιατίνά τό έστελεσαν πεσοεία, κυρίως φρονιτωβια, καρδιά, τρυιά έλκετά, αλλά και σατυρούς και κομπολόγια, συνοδευόμενα από τίς εύλογίες του! Καμιά φορά ό κάλόγηροι τού έστελεσαν και... σατυρικούς στίχους! Τέλος, ένας κάλόγηρος, από τήν Κρήτη αυτός, έγραψε στο Σουρή και τού έπρότεινε ν' αναλάβουν μαζί τή σύνταξη και έκδοσι... Γραμματικίς σέ στίχους!...

Ο Σουρής όνόμαζε μετροφρόνους τήν έφημερίδα του «καληροπατωβούρα». Έν τούτοις, όπως όλοι οι ποιητά, ό Σουρής είχε και τίς φιλοδοξίες του. Τού άρεσε νά μαθαίνει ότι τόν έπαινούν και οι Έθνοπαίσι. Κι' έτσι έχούσε πολύ δέν έμαθε ότι ό Γερμανός Βόλφ μετέφρασε μερικά ποιημάτα του, έπίσης όταν ό μέγας Έγγελ έδημοσίευσε σέ Γερμανικό περιοδικό μαζοράτο άθροο «περι του Σουρή και τίς Σατύρας έν Ελλάδα», όταν ό «Κήρυξ της Ν. Υόρκης» έγραψε πολλά γιά τό βιβλίο του «Φασουλής φιλόσοφος» και άλλοι ξεκείνι τόν εγχομιάζαν.

Ο Σουρής όνόμαζε μετροφρόνους τήν έφημερίδα του «καληροπατωβούρα». Έν τούτοις, όπως όλοι οι ποιητά, ό Σουρής είχε και τίς φιλοδοξίες του. Τού άρεσε νά μαθαίνει ότι τόν έπαινούν και οι Έθνοπαίσι. Κι' έτσι έχούσε πολύ δέν έμαθε ότι ό Γερμανός Βόλφ μετέφρασε μερικά ποιημάτα του, έπίσης όταν ό μέγας Έγγελ έδημοσίευσε σέ Γερμανικό περιοδικό μαζοράτο άθροο «περι του Σουρή και τίς Σατύρας έν Ελλάδα», όταν ό «Κήρυξ της Ν. Υόρκης» έγραψε πολλά γιά τό βιβλίο του «Φασουλής φιλόσοφος» και άλλοι ξεκείνι τόν εγχομιάζαν.

Μασκαρεμένος σέ λαϊκό τύπο άρκουδιάρη...

ορείου και ζύτταζε με φιλοσοφική άπάθεια τό χορό, πού βρισκόταν τήν ώρα εκείνη στο ζενιθ του. Από καιρό σέ καιρό κανένας μασκαρεμένος, περνώντας κάτω από τό θεωρείο, τίς έλεγε κ' από ένα όστιο :

— Ώραία μεταμφίσις!... Μά γιατί δέν χορεύεις, όραία μου ;

Η άρκουδα όμως δέν έδινε καμιά προσοχή στα πειράγματα αυτά. Στά-στά άόσιος νά ξημερώνει. Η πρώτες λάμψεις τίς ημέρας φώτισαν τή σάλα, ή όρχήστρα έλαρε νά παίξη, οι προσκεκλημένοι έφταναν ένας-ένας και ό χορός τελείωσε.

Η επιστάτρια τίς Όπερας, κάνοντας τίς συνθησιμένης τίς περιοδεία στις άθουσες, πέρασε κ' από τό θεωρείο πού βρισκόταν ή άρκουδα, τήν είδε και τίς είπε με ευγένεια :

— Κυριέ μου... κυρία μου, ξερό κ' έγώ τί είσαι, τό θέατρο θα κλείσει. Θά έχετε τήν καλοσύνη ν' άφήσετε τό θεωρείο έλευθερό ; Μά ή ευγενική αυτή παράκλησις έμεινε χωρίς καμιά απάντησι. Η επιστάτρια πλίσιασε τότε τήν άρκουδα, τή χύτησε ελαφρά στον όμο και τίς είπε :

— Κυρία μου, κάνετε μου τί χάρι νά φύγετε... Η άρκουδα έρύσασε τό κεφάλι τίς πός τήν επιστάτρια, τήν ζύτταζε σκεπτική και ύστερα μούγγιξε σαν... σωση άρκουδα.

— Αν θέλετε νά κάνετε όστιο, κυρία μου, είπε ή επιστάτρια, θα άναγασθώ νά φωνάζω τήν άστρινουα.

Η άρκουδα μούγγιξε και πάλι, αλλά δέν κούνησε από τί θέσι τίς. Τότε ή επιστάτρια φωνάζε έναν ένομοιάχη και δύο άστρινουακες πού περνούσαν απ'έξω.

Ο ένομοιάχος πλίσιασε τήν άρκουδα και τίς είπε :

— Πηγαίνετε, σάς παρακαλώ, κυρία μου. Μή μ' άναγασάτε νά μεταγερισθώ και.

Η άρκουδα, θυσιμένη γιατί τίς τράβαζαν τήν ησιρία της, άόσιος νά μούγγιξη δυνατιότερα.

— Τα όστιο σας, κυρία μου, είπε άγριεμένος ό ένομοιάχος, δέν περνούν σέ μένα. Θά φύγετε με τό καλό, και ή όζι ;

Κι' έτιμή ή κ. άρκουδα δέν τόν χαμπαίγγε, τήν άραξε από τήν άλυσίδα της και, βοήθούμενος από τούς χοροφύλακες, τήν έβγαλε έξω.

Έν' άμάξι περνούσε αυτή τή στιγμή από τό δρόμο. Ο ένομοιάχος τό σταμάτησε και φώτισε τήν άρκουδα :

— Πού θέλετε νά σας πάω, κυρία ;

Η κ. άρκουδα όμως δέν άπαντούσε.

Τότε ό ένομοιάχος κ' οι χοροφύλακες τήν άραξαν, τήν άνέβισαν στο άμάξι διά τίς βίαις και τήν ώδηγήσαν στο τιμήμα.

Από λεπτά κατόπισιν έβησε στην Όπερα ό Λαρμπάλ, λαχανιασμένος.

— Με συγχωρείτε, μιά στιγμή, είπε στο θεωρείο, ποεία νά μπω μέσα, έξω άφίσει κάποια φίλη μου.

— Τό θέατρο είναι άδειο, κυριέ μου.

— Μά με περιμένει μέσα σ' ένα θεωρείο.

— Ξέρο... Ξέρο, κίριε... Τήν βρήκαμε στο θεωρείο. Ήταν μιά κυρία μασκαρεμένη σ' άρκουδα, αλλά φαινόταν πολύ μεθυσμένη. Τήν έπιασαν και τήν έβγαλαν στο τιμήμα.

Ένωματάξ από τιμήμα τό άστρινουακες θέλησε νά υποβάλη τήν άρκουδα σ' άνάκρισι, αλλά αυτή δέν έκανε τίποτε άλλο παρά νά μούγγιξη. Τήν διάταξε νά βγάλη τή μάσκα της, αλλά αυτή δέν έννοούσε νά άπακούσι. Τήν άραξαν τότε οι άστρινουακες γιά νά τήν βγάλουν διά τίς βίαις, μά εκείνη σήκωσε τό χέρι της κ' έδωσε ένα τέτοιο χαστούκι στον πρώτο πού τήν πλίσιασε, ώστε σέ δύο λεπτά άστρινουακες, άστρινουακες, τραπέζια και χαρτιά βρήθηκαν με τά πόδια στον άέρα! Στίς φωνές και στο θόρυβο πούγανε μαζεύτηκαν κ' άλλοι χοροφύλακες με τά σταβιά στον γέρι. Είχαν καταλάβει πεία ότι ή άρκουδα ήταν άληθινή κ' έτοιμαζόνταν νά τής έπιτεθούν. Μά κ' αυτή είχε άνοίξει τό τρομερό στόμα της κ' έμυόγγιζε κατά τόσο φοβερό.

Στην χοίσιμη αυτή στιγμή μπήκε στο τιμήμα ό Λαρμπάλ.

Η άρκουδα, μόλις είδε τόν κύριό της, ημέρωσε στο λεπτό κ' έπεσε στην άγκαλιά του. Ο άστρινουακες κ' οι χοροφύλακες έμειναν με τό στόμα άνοητό. Ο Λαρμπάλ, έδωσε τότε τίς άναγκαίεις εξηγήσεις και τό άκόμη πού άπαραιτήτα φιλοδορηματά, κ' έτσι πούσεως νά φύγη παίγοντας μαζί τόν και τήν άρκουδα του, ή όποια, όπως είπε, ήταν ή καλύτερη φίλη του, ημερη σάν άρνάνα...

